

KONVENCIJA O VARSTVU KULTURNIH DOBRIN V PRIMERU OBOROŽENEGA SPOPADA

Visoke pogodbenice so se

ob zavedanju, da so bile med nedavnimi oboroženimi spopadi kulturne dobrine hudo poškodovane in da jim zaradi razvoja tehnik bojevanja vse bolj grozi uničenje,

prepričane, da kulturnim dobrinam prizadeta škoda ne glede na to, kateremu narodu pripadajo, pomeni oškodovanje kulturne dediščine vsega človeštva, saj vsak narod prispeva k svetovni kulturi svoj delež,

ob upoštevanju, da je ohranitev kulturne dediščine zelo pomembna za vse narode sveta in da je treba tej dediščini zagotoviti mednarodno varstvo,

ob upoštevanju načel varstva kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, ki so bila uveljavljena v haških konvencijah iz 1899 in 1907 ter Washingtonskem paktu z dne 15. aprila 1935,

prepričane, da varstvo kulturnih dobrin ne more biti učinkovito, če ni organizirano že v miru z državnimi in mednarodnimi ukrepi,

odločene, da kulturne dobrine zavarujejo z vsemi mogočimi ukrepi,

sporazumele o naslednjih določbah:

I. POGLAVJE

SPLOŠNE DOLOČBE O VARSTVU

1. člen

OPREDELITEV KULTURNIH DOBRIN

V tej konvenciji izraz "kulturne dobrine" ne glede na njihov izvor ali lastništvo pomeni:

a) premičnine ali nepremičnine, ki so zelo pomembne za kulturno dediščino vsakega naroda, kot so arhitekturni, umetnostni ali zgodovinski spomeniki, verski ali posvetni, arheološka območja, skupine zgradb, ki so kot celota zgodovinsko ali umetnostno zanimive, umetnine, rokopisi, knjige in drugi umetnostno, zgodovinsko ali arheološko zanimivi predmeti ter znanstvene zbirke in pomembne zbirke knjig, arhivskega gradiva ali reprodukcij navedenih dobrin;

b) stavbe, katerih poglavitni in dejanski namen je varovanje ali razstavljanje premičnih kulturnih dobrin, opredeljenih v točki a), kot so muzeji, velike knjižnice in arhivska skladišča, kot tudi zaklonišča, namenjena zavarovanju premičnih kulturnih dobrin iz točke a) v primeru oboroženega spopada;

c) središča s številnimi kulturnimi dobrinami iz točk a) in b), tako imenovana "spomeniška središča".

2. člen

VARSTVO KULTURNIH DOBRIN

Po tej konvenciji varstvo kulturnih dobrin vključuje zavarovanje in spoštovanje teh dobrin.

3. člen

ZAVAROVANJE KULTURNIH DOBRIN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo že v miru poskrbele za zavarovanje kulturnih dobrin, ki so na njihovem ozemlju, pred verjetnimi posledicami oboroženega spopada, tako da sprejmejo ukrepe, ki jih štejejo za ustrezne.

4. člen

SPOŠTOVANJE KULTURNIH SPOMENIKOV

1. Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo spoštovale tako kulturne dobrine, ki so na njihovem ozemlju, kot tudi tiste na ozemlju drugih visokih pogodbenic, tako da se vzdržijo vsakršne uporabe teh dobrin in njihove najbližje okolice ali opreme za njihovo varovanje za namene, zaradi katerih bi bile lahko te dobrine v primeru oboroženega spopada uničene ali poškodovane, ter tako da se vzdržijo vsakršnih sovražnih dejanj proti njim.

2. Obveznosti iz prvega odstavka tega člena je mogoče opustiti samo, kadar to neizogibno zahteva vojaška nujnost.

3. Visoke pogodbenice se zavezujejo tudi, da bodo prepovedale, preprečile in po potrebi ustavile vsakršno obliko tatvine, ropanja ali nezakonitega prilaščanja kulturnih dobrin ter vsako vandalstvo nad njimi. Vzdržijo se zaseganja premičnih kulturnih dobrin, ki so na ozemlju druge visoke pogodbenice.

4. Visoke pogodbenice se vzdržijo vseh represalij proti kulturnim dobrinam.

5. Nobena visoka pogodbenica se ne more izogniti svojim obveznostim po tem členu do druge visoke pogodbenice ne glede na to, da ta ni sprejela ukrepov za zavarovanje iz 3. člena.

5. člen

ZASEDBA

1. Vsaka visoka pogodbenica, ki zasede celotno ozemlje ali del ozemlja druge visoke pogodbenice, mora podpreti, če je to mogoče, pristojne državne organe zasedene države pri zavarovanju in ohranjanju njenih kulturnih dobrin.
2. Če je treba ukrepati za ohranitev kulturnih dobrin, ki so na zasedenem ozemlju in so poškodovane zaradi vojaških operacij, vendar pristojni državni organi tega niso zmožni, izvede najnujnejše ukrepe za njihovo ohranitev, če je to mogoče, okupacijska sila, in sicer v tesnem sodelovanju s temi organi.
3. Vsaka visoka pogodbenica, katere vlado člani odporniškega gibanja priznavajo za svojo zakonito vlado, te člane opozori, če je to mogoče, na obveznost izpolnjevanja določb te konvencije, ki se nanašajo na spoštovanje kulturnih dobrin.

6. člen

OZNAČEVANJE KULTURNIH DOBRIN

V skladu z določbami 16. člena so kulturne dobrine lahko označene z razpoznavnim znakom, ki olajša njihovo prepoznavanje.

7. člen

VOJAŠKI UKREPI

1. Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo že v miru v svoje vojaške predpise ali navodila vključile primerne določbe za zagotavljanje spoštovanja te konvencije ter da bodo pri pripadnikih svojih oboroženih sil gojile duha spoštovanja kulture in kulturnih dobrin vseh narodov.
2. Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo že v miru načrtovale ali določile v okviru svojih oboroženih sil službe ali strokovnjake z nalogo, da skrbijo za spoštovanje kulturnih dobrin in sodelujejo s civilnimi oblastmi, pristojnimi za zavarovanje teh dobrin.

II. POGLAVJE

POSEBNO VARSTVO

8. člen

ZAGOTOVITEV POSEBNEGA VARSTVA

1. Pod posebnim varstvom je lahko omejeno število zaklonišč, namenjenih zavarovanju premičnih kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, spomeniških središč in drugih nepremičnih kulturnih dobrin zelo velikega pomena pod pogojem, da:

a) so dovolj oddaljeni od velikih industrijskih središč ali pomembnih vojaških ciljev, ki pomenijo občutljive točke, kot so na primer letališča, radijske in televizijske postaje, obrati, ki delajo za obrambo države, pomembnejša pristanišča ali železniške postaje ali glavne komunikacijske povezave;

b) se ne uporabljajo za vojaške namene.

2. Pod posebnim varstvom je lahko tudi zaklonišče za premične kulturne dobrine ne glede na svojo lokacijo, če je zgrajeno tako, da po vsej verjetnosti ob bombnih napadih ne bo poškodovano.

3. Šteje se, da je spomeniško središče uporabljeno za vojaške namene, če se uporablja za premeščanje vojaškega osebja ali materiala, čeprav le prehodno. Enako velja, če v njem potekajo dejavnosti, ki so neposredno povezane z vojaškimi operacijami, če je tam vojaško osebje ali poteka proizvodnja vojaškega materiala.

4. Varovanje kulturnih dobrin iz prvega odstavka, ki ga opravljajo za to pooblašteni oboroženi čuvaji, ali prisotnost policijskih sil v bližini kulturnih dobrin, ki so običajno odgovorne za vzdrževanje javnega reda, se ne šteje za uporabo v vojaške namene.

5. Če je katera od kulturnih dobrin iz prvega odstavka tega člena v bližini pomembnega vojaškega cilja, opredeljenega v istem odstavku, je lahko kljub temu pod posebnim varstvom, če se visoka pogodbenica, ki ga zahteva, zavezuje, da v primeru oboroženega spopada tega cilja ne bo uporabljala na noben način in zlasti da bo, če gre za pristanišče, železniško postajo ali letališče, z njega preusmerila ves promet. V takem primeru se preusmeritev prometa pripravi že v miru.

6. Posebno varstvo se kulturnim dobrinam prizna, ko se vpišejo v Mednarodni register kulturnih dobrin pod posebnim varstvom. Ta vpis je mogoč samo v skladu z določbami te konvencije in pod pogoji, ki jih določa pravilnik o izvajanju konvencije.

9. člen

IMUNITETA KULTURNIH DOBRIN POD POSEBNIM VARSTVOM

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo kulturnim dobrinam pod posebnim varstvom zagotovile imuniteto tako, da se bodo od trenutka njihovega vpisa v mednarodni register vzdržale vsakršnih sovražnih dejanj proti njim in teh dobrin ali njihove okolice ne bodo z izjemo primerov, določenih v petem odstavku 8. člena, na noben način uporabljale v vojaške namene.

10. člen

OZNAČEVANJE IN NADZOR

Med oboroženim spopadom morajo biti kulturne dobrine pod posebnim varstvom označene z razpoznavnim znakom, opredeljenim v 16. členu, in dostopne za mednarodni nadzor, kot to določa pravilnik o izvajanju konvencije.

11. člen

ODVZEM IMUNITETE

1. Če katera od visokih pogodbenic v zvezi s katero kulturno dobrino pod posebnim varstvom krši obveznosti po 9. členu, je nasprotna stranka ves čas trajanja te kršitve oproščena obveznosti, da tej dobrini zagotovi imuniteto. Vendar vsakokrat, ko je to mogoče, najprej zahteva, da kršitev preneha v razumnem času.
2. Razen v primeru iz prvega odstavka tega člena se kulturni dobrini pod posebnim varstvom odvzame imuniteta le v izjemnih primerih neizogibne vojaške nujnosti in le za čas trajanja te nujnosti. Tako nujnost lahko določi le poveljnik sil, ki so po velikosti enake diviziji ali večje od nje. Kadar okoliščine to dopuščajo, je nasprotna stranka pravočasno vnaprej obveščena o odločitvi o odvzemu imunitete.
3. Stranka, ki odvzame imuniteto, o tem čim prej pisno obvesti generalnega komisarja za kulturne dobrine, ki ga določa pravilnik o izvajanju konvencije, in pri tem navede razloge.

III. POGLAVJE

PREVOZ KULTURNIH DOBRIN

12. člen

PREVOZ POD POSEBNIM VARSTVOM

1. Prevoz, ki je namenjen izključno premestitvi kulturnih dobrin znotraj ozemlja ali na drugo ozemlje, lahko na zahtevo zadevne visoke pogodbenice poteka pod posebnim varstvom v skladu s pogoji, ki jih določa pravilnik o izvajanju konvencije.
2. Prevoz pod posebnim varstvom poteka pod mednarodnim nadzorom, ki ga določa pravilnik o izvajanju konvencije, in je označen z razpoznavnim znakom, opredeljenim v 16. členu.
3. Visoke pogodbenice se vzdržijo vsakršnih sovražnih dejanj proti prevozu pod posebnim varstvom.

13. člen

PREVOZ V NUJNIH PRIMERIH

1. Če visoka pogodbenica meni, da je za varnost nekaterih kulturnih dobrin potrebna njihova premestitev in zaradi nujnosti ni mogoče izvesti postopka, določenega v 12. členu, zlasti na začetku oboroženega spopada, ter še ni bila vložena in zavrnjena prošnja za imuniteto po 12. členu, je prevoz lahko označen z razpoznavnim znakom, opredeljenim v 16. členu. Kadar je le mogoče, je treba o premestitvi obvestiti nasprotno stranke. Vendar pa prevoz kulturnih dobrin na ozemlje druge države ne sme biti označen z razpoznavnim znakom, če mu ni bila izrecno priznana imuniteta.
2. Visoke pogodbenice izvedejo, če je to mogoče, potrebne previdnostne ukrepe, da bi preprečile sovražna dejanja proti prevozu, opredeljenemu v prvem odstavku tega člena in označenemu z razpoznavnim znakom.

14. člen

IMUNITETA PRED ZASEGOM, ODVZEMOM IN ZAPLEMBO

1. Imuniteta pred zasegom, odvzemom in zaplembo se prizna:
 - a) kulturnim dobrinam, ki uživajo varstvo, kot ga določa 12. ali 13. člen;
 - b) prevoznim sredstvom, ki se uporabljajo izključno za prevoz teh kulturnih dobrin.
2. Ta člen v ničemer ne omejuje pravice do pregleda in nadzora.

IV. POGLAVJE

OSEBJE

15. člen

OSEBJE

Osebjem, ki skrbi za varstvo kulturnih dobrin, je treba v skladu z varnostnimi razmerami v korist varstva teh dobrin spoštovati in mu, če pride v roke nasprotne stranke, dovoliti, da še naprej opravlja svoje naloge, kadar tudi kulturne dobrine, za katere skrbi, pridejo v roke nasprotne stranke.

V. POGLAVJE

RAZPOZNAVNI ZNAK

16. člen

ZNAK KONVENCIJE

1. Razpoznavni znak konvencije je ščit, ki je spodaj priostren, v obliki modrega in belega poševnega križa (ščit je sestavljen iz kraljevsko modrega kvadrata, katerega eden od oglov predstavlja konico ščita, in kraljevsko modrega trikotnika nad kvadratom, oba skupaj pa na vsaki strani omejuje po en bel trikotnik).

2. Uporablja se en sam znak ali trikrat ponovljeni znak v trikotni obliki (z enim ščitom spodaj) pod pogoji, določenimi v 17. členu.

17. člen

UPORABA ZNAKA

1. Trikrat ponovljeni razpoznavni znak se lahko uporablja samo za označevanje:

- a) nepremičnih kulturnih dobrin pod posebnim varstvom;
- b) prevoza kulturnih dobrin pod pogoji, določenimi v 12. in 13. členu;
- c) zasilnih zaklonišč pod pogoji, določenimi v pravilniku o izvajanju konvencije.

2. En sam razpoznavni znak se lahko uporablja samo za označevanje:

- a) kulturnih dobrin, ki niso pod posebnim varstvom;
- b) oseb, ki skrbijo za nadzor v skladu s pravilnikom o izvajanju konvencije;

c) osebja, ki skrbi za varstvo kulturnih dobrin;

d) izkaznic, ki jih določa pravilnik o izvajanju konvencije.

3. Med oboroženim spopadom je prepovedana uporaba razpoznavnega znaka v drugih primerih, razen v tistih, ki jih določata prejšnja odstavka tega člena, in znaka, ki je podoben razpoznavnemu znaku, ne glede na namen uporabe.

4. Razpoznavni znak se ne sme namestiti na nepremične kulturne dobrine, če zanje ni pravilno datiranega in podpisanega pooblastila pristojnega organa visoke pogodbenice.

VI. POGLAVJE

PODROČJE UPORABE KONVENCIJE

18. člen

UPORABA KONVENCIJE

1. Poleg določb, ki veljajo že v miru, se ta konvencija uporablja v primeru napovedane vojne ali drugega oboroženega spopada, ki lahko izbruhne med dvema ali več visokimi pogodbenicami, tudi če vojnega stanja ne priznava ena ali več teh pogodbenic.

2. Konvencija se uporablja tudi v vseh primerih zasedbe dela ali celotnega ozemlja visoke pogodbenice, pa čeprav ta zasedba ne naleti na oboroženi odpor.

3. Če katera od sil v spopadu ni pogodbenica te konvencije, konvencija v medsebojnih odnosih kljub temu zavezuje sile, ki so pogodbenice konvencije. Poleg tega jih konvencija zavezuje v razmerju do te sile, če je ta izjavila, da sprejema določbe konvencije, in dokler jih uporablja.

19. člen

SPOPADI, KI NISO MEDNARODNE NARAVE

1. V primeru oboroženega spopada, ki ni mednarodne narave in izbruhne na ozemlju ene od visokih pogodbenic, mora vsaka stran v spopadu uporabljati vsaj tiste določbe te konvencije, ki se nanašajo na spoštovanje kulturnih dobrin.

2. Strani v spopadu si prizadevajo, da s posebnimi sporazumi uveljavijo tudi vse druge določbe te konvencije ali vsaj nekatere od njih.

3. Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo lahko stranem v spopadu ponudi svoje usluge.

4. Uporaba prejšnjih določb ne vpliva na pravni položaj strani v spopadu.

VII. POGLAVJE

IZVAJANJE KONVENCIJE

20. člen

PRAVILNIK O IZVAJANJU KONVENCIJE

Pravilnik o izvajanju konvencije, ki je njen sestavni del, določa način njene uporabe.

21. člen

SILE ZAŠČITNICE

Ta konvencija in pravilnik o njenem izvajanju se uporabljata v sodelovanju s silami zaščitnicami, odgovornimi za varovanje interesov strank v spopadu.

22. člen

POSTOPEK PORAVNAVE

1. Sile zaščitnice posredujejo v vseh primerih, za katere menijo, da bi bilo to v korist kulturnih dobrin, še posebno, če stranke v spopadu ne soglašajo glede uporabe ali razlage določb te konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju.

2. V ta namen lahko vsaka sila zaščitnica na povabilo ene od strank, generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo ali na lastno pobudo strankam v spopadu predlaga, da se sestanejo njihovi predstavniki in zlasti organi, ki so odgovorni za varstvo kulturnih dobrin, po možnosti na primerno izbranem nevtralnem ozemlju. Stranke v spopadu morajo predlog za sestanek sprejeti. Sile zaščitnice strankam v spopadu predlagajo v odobritev osebo, ki pripada nevtralni sili ali ki jo predlaga generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo in ki je nato povabljena, da predseduje temu sestanku.

23. člen

POMOČ UNESCA

1. Visoke pogodbenice lahko prosijo Organizacijo Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo za tehnično pomoč pri organizaciji varstva svojih kulturnih dobrin ali v zvezi s katerim koli drugim vprašanjem, ki je povezano z uporabo te konvencije in pravilnika o njenem izvajanju. Organizacija to pomoč zagotovi v mejah svojega programa in možnosti.

2. Organizacija je pooblaščenca, da na lastno pobudo daje visokim pogodbenicam predloge v zvezi s tem.

24. člen

POSEBNI SPORAZUMI

1. Visoke pogodbenice lahko sklenejo posebne sporazume o vseh zadevah, za katere menijo, da bi jih bilo primerno urediti posebej.
2. Posebnega sporazuma, s katerim bi se kulturnim dobrinam in osebju, ki skrbi za njihovo varstvo, zmanjšalo varstvo, zagotovljeno po tej konvenciji, ni mogoče skleniti.

25. člen

RAZŠIRJANJE KONVENCIJE

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo v miru in med oboroženim spopadom v svojih državah čim bolj razširjale to konvencijo in pravilnik o njenem izvajanju. Zavezujejo se zlasti, da ju bodo vključile v programe vojaškega in po možnosti tudi civilnega usposabljanja, tako da se z njunimi načeli seznanijo vse prebivalstvo, zlasti pa oborožene sile in osebje, ki skrbi za varstvo kulturnih dobrin.

26. člen

PREVODI IN POROČILA

1. Visoke pogodbenice se prek generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo obveščajo o uradnih prevodih te konvencije in pravilnika o njenem izvajanju.
2. Poleg tega najmanj enkrat na štiri leta pošljejo generalnemu direktorju poročilo z informacijami, ki se jim zdijo ustrezne, o ukrepih, ki jih izvajajo, pripravljajo ali predvidevajo njihove oblasti za izvajanje te konvencije in pravilnika o njenem izvajanju.

27. člen

SESTANKI

1. Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo lahko v soglasju z Izvršnim odborom skliče sestanke predstavnikov visokih pogodbenic. Tak sestanek mora sklicati, če to zahteva najmanj ena petina visokih pogodbenic.
2. Ne da bi to vplivalo na katere koli druge naloge, ki jih sestanku nalaga ta konvencija ali pravilnik o njenem izvajanju, je sestanek namenjen obravnavi vprašanj glede

uporabe konvencije in pravilnika o njenem izvajanju ter pripravi priporočil v zvezi s tem.

3. Poleg tega se lahko na sestanku opravi sprememba konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju, če je na njem zastopana večina visokih pogodbenic, in sicer v skladu z določbami 39. člena.

28. člen

SANKCIJE

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo v okviru svojega kazenskopravnega sistema sprejele vse potrebne ukrepe, da se osebe, ki so kršile to konvencijo ali ukazale njeno kršitev, preganjajo in da se jim izrečejo kazenske ali disciplinske sankcije ne glede na njihovo državljanstvo.

KONČNE DOLOČBE

29. člen

JEZIKI

1. Ta konvencija je sestavljena v angleškem, francoskem, ruskem in španskem jeziku, pri čemer so vsa štiri besedila enako verodostojna.

2. Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo poskrbi za prevod konvencije v druge uradne jezike svoje Generalne konference.

30. člen

PODPIS

Ta konvencija je datirana s 14. majem 1954 in je na voljo za podpis do 31. decembra 1954 vsem državam, ki so bile povabljene na konferenco, ki je potekala v Haagu od 21. aprila 1954 do 14. maja 1954.

31. člen

RATIFIKACIJA

1. To konvencijo ratificirajo države podpisnice v skladu s svojimi ustavnimi postopki.

2. Listine o ratifikaciji se deponirajo pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

32. člen

PRISTOP

Od datuma začetka veljavnosti konvencije bo ta na voljo za pristop vsem državam iz 30. člena, ki je niso podpisale, in vsem drugim državam, ki jih Izvršni odbor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo povabi, naj pristopijo. Pristop se opravi z deponiranjem listine o pristopu pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

33. člen

ZAČETEK VELJAVNOSTI

1. Ta konvencija začne veljati tri mesece po tem, ko je bilo deponiranih pet listin o ratifikaciji.
2. Po tem datumu začne konvencija veljati za vsako visoko pogodbenico tri mesece po tem, ko je deponirala svojo listino o ratifikaciji ali pristopu.
3. V primerih, določenih v 18. in 19. členu, začnejo ratifikacije ali pristopi, ki so jih deponirale stranke v spopadu pred začetkom ali po začetku sovražnosti ali zasedbe, veljati takoj. V takih primerih generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo pošlje obvestila iz 38. člena na najhitrejši način.

34. člen

DEJANSKA UPORABA

1. Na dan začetka veljavnosti te konvencije vsaka država pogodbenica sprejme vse potrebne ukrepe, da v šestih mesecih po začetku veljavnosti zagotovi njeno dejansko uporabo.
2. Za vsako državo, ki listino o ratifikaciji ali pristopu deponira po datumu začetka veljavnosti te konvencije, je ta rok šest mesecev po datumu deponiranja njene listine o ratifikaciji ali pristopu.

35. člen

RAZŠIRITEV OZEMELJSKE VELJAVNOSTI KONVENCIJE

Z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, lahko vsaka visoka pogodbenica ob ratifikaciji ali pristopu ali kadar koli pozneje izjavi, da se veljavnost konvencije razširi na vsa ozemlja ali katero od ozemelj, za katerih mednarodne odnose je odgovorna. To uradno obvestilo začne veljati tri mesece po datumu prejema.

36. člen

RAZMERJE DO PREJŠNJIH KONVENCIJ

1. V odnosih med silami, ki jih zavezujejo haaške konvencije, ki se nanašajo na zakone in običaje vojne na kopnem (IV.) ter na bombardiranje s strani pomorskih sil v vojni (IX.), bodisi tiste z dne 29. julija 1899 bodisi tiste z dne 18. oktobra 1907, in ki so pogodbenice te konvencije, ta konvencija dopolnjuje omenjeno konvencijo (IX.) in pravilnik, dodan k omenjeni konvenciji (IV.), ter nadomesti znak, določen v 5. členu omenjene konvencije (IX.), z znakom, opredeljenim v 16. členu te konvencije, v primerih, za katere ta konvencija in pravilnik o njenem izvajanju določata uporabo tega razpoznavnega znaka.

2. V odnosih med silami, ki jih zavezuje Washingtonski pakt z dne 15. aprila 1935 o varstvu umetnostnih in znanstvenih ustanov in zgodovinskih spomenikov (Roerichov pakt) in ki so pogodbenice te konvencije, ta konvencija dopolnjuje Roerichov pakt in nadomesti razpoznavno zastavo, določeno v III. členu pakta, z znakom, določenim v 16. členu te konvencije, v primerih, za katere ta konvencija in pravilnik o njenem izvajanju določata uporabo tega razpoznavnega znaka.

37. člen

ODPOVED

1. Vsaka visoka pogodbenica lahko odpove to konvencijo v svojem imenu ali imenu katerega koli ozemlja, za katerega mednarodne odnose je odgovorna.

2. Odpoved se sporoči s pisnim dokumentom, deponiranim pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

3. Odpoved začne veljati eno leto po prejemu dokumenta o odpovedi. Vendar če je ob izteku tega obdobja pogodbenica, ki odpoveduje konvencijo, vpletena v oboroženi spopad, odpoved začne veljati šele, ko se sovražnosti končajo ali se končajo postopki vrnitve kulturnih dobrin, kar od tega je poznejše.

38. člen

URADNA OBVESTILA

Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo obvesti države iz 30. in 32. člena ter Organizacijo združenih narodov o deponiranju vseh listin o ratifikaciji, pristopu ali sprejetju, določenih v 31., 32. in 39. členu, ter o uradnih obvestilih in odpovedih, določenih v 35., 37. in 39. členu.

39. člen

SPREMEMBA KONVENCIJE IN PRAVILNIKA O NJENEM IZVAJANJU

1. Vsaka visoka pogodbenica lahko predlaga spremembe konvencije in pravilnika o njenem izvajanju. Besedilo vsake predlagane spremembe se sporoči generalnemu direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, ki ga pošlje vsem visokim pogodbenicam s prošnjo, da odgovorijo v štirih mesecih, ali:

a) želijo, da se skliče konferenca za obravnavo predlagane spremembe;

b) podpirajo sprejetje predlagane spremembe brez konference;

c) podpirajo zavrnitev predlagane spremembe brez konference.

2. Generalni direktor odgovore, ki jih prejme v skladu s prvim odstavkom tega člena, pošlje vsem visokim pogodbenicam.

3. Če vse visoke pogodbenice, ki generalnemu direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo sporočijo svoje mnenje v predpisanem roku in v skladu s točko b) prvega odstavka tega člena, generalnega direktorja obvestijo, da podpirajo sprejetje spremembe brez konference, generalni direktor pošlje uradno obvestilo o njihovi odločitvi v skladu z 38. členom. Sprememba začne veljati za vse visoke pogodbenice devetdeset dni po datumu tega obvestila.

4. Generalni direktor skliče konferenco visokih pogodbenic za obravnavo predlagane spremembe, če to zahteva več kot tretjina visokih pogodbenic.

5. Spremembe konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju, obravnavane v skladu z določbami prejšnjega odstavka, začnejo veljati šele, ko jih soglasno sprejmejo visoke pogodbenice, zastopane na konferenci, in sprejme vsaka visoka pogodbenica.

6. Visoke pogodbenice sprejmejo spremembe konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju, sprejete na konferenci iz četrtega in petega odstavka, z deponiranjem uradne listine pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

7. Po začetku veljavnosti sprememb konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju ostane na voljo za ratifikacijo ali pristop samo tako spremenjeno besedilo konvencije ali pravilnika o njenem izvajanju.

40. člen

REGISTRACIJA

V skladu s 102. členom Ustanovne listine Organizacije združenih narodov se ta konvencija registrira pri Sekretariatu Organizacije združenih narodov na prošnjo

generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašteni, podpisali to konvencijo.

Sestavljeno v Haagu štirinajstega maja 1954 v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo in katerega overjene kopije se pošljejo vsem državam iz 30. in 32. člena ter Organizaciji združenih narodov.

PRAVILNIK
O IZVAJANJU KONVENCIJE O VARSTVU KULTURNIH DOBRIN
V PRIMERU OBOROŽENEGA SPOPADA

I. POGLAVJE

NADZOR

1. člen

MEDNARODNI SEZNAM OSEB

Ob začetku veljavnosti konvencije generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo pripravi mednarodni seznam vseh oseb, ki so jih visoke pogodbenice predlagale kot primerne za opravljanje nalog generalnega komisarja za kulturne dobrine. Na pobudo generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo se ta seznam občasno revidira na zahtevo visokih pogodbenic.

2. člen

ORGANIZACIJA NADZORA

Takoj ko je katera od visokih pogodbenic vpletena v oboroženi spopad, za katerega velja 18. člen konvencije:

- a) ta visoka pogodbenica imenuje predstavnika za kulturne dobrine, ki so na njenem ozemlju; če zasede drugo ozemlje, imenuje posebnega predstavnika za kulturne dobrine, ki so na tem ozemlju;
- b) sila zaščitnica, ki deluje za vsako stranko v spopadu s to visoko pogodbenico, pri njej v skladu s 3. členom imenuje delegate;
- c) se v skladu s 4. členom za to visoko pogodbenico imenuje generalni komisar za kulturne dobrine.

3. člen

IMENOVANJE DELEGATOV SIL ZAŠČITNIC

Sila zaščitnica imenuje svoje delegate izmed članov svojega diplomatskega ali konzularnega osebja, ali če s tem soglašata stranka, pri kateri bodo akreditirani, izmed drugih oseb.

4. člen

IMENOVANJE GENERALNEGA KOMISARJA

1. Generalni komisar za kulturne dobrine se izbere izmed oseb z mednarodnega seznama v dogovoru s stranko, pri kateri bo akreditiran, in silami zaščitnicami nasprotnih strank.
2. Če se stranke ne sporazumejo v treh tednih po začetku pogovorov o tej zadevi, zaprosijo predsednika Meddržavnega sodišča, da imenuje generalnega komisarja, ki svoje dolžnosti prevzame šele, ko z njegovim imenovanjem soglašata stranka, pri kateri je akreditiran.

5. člen

NALOGE DELEGATOV

Delegati sil zaščitnic ugotavljajo kršitve konvencije, v soglasju s stranko, pri kateri so akreditirani, preiskujejo okoliščine, v katerih so nastale, posredujejo na kraju samem, da ustavijo kršitve, in po potrebi o njih obvestijo generalnega komisarja. O svojih dejavnostih ga sproti obveščajo.

6. člen

NALOGE GENERALNEGA KOMISARJA

1. Generalni komisar za kulturne dobrine obravnava s predstavnikom stranke, pri kateri je akreditiran, in z zadevnimi delegati vsa vprašanja v zvezi z uporabo konvencije, ki jih je prejel.
2. Pooblaščen je za odločanje in imenovanje v primerih, določenih v tem pravilniku.
3. V soglasju s stranko, pri kateri je akreditiran, ima pravico odrediti preiskavo ali jo sam opraviti.
4. Posreduje pri strankah v spopadu ali pri njihovih silah zaščitnicah na kakršen koli način, ki se mu zdi koristen za uporabo konvencije.
5. Pripravlja poročila o uporabi konvencije, če je to potrebno, in jih pošlje zadevnim strankam in njihovim silam zaščitnicam. Izvode poročil pošilja generalnemu direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, ki lahko uporabi le njihove tehnične podatke.
6. Če sile zaščitnice ni, njene naloge, ki jih določata 21. in 22. člen konvencije, opravlja generalni komisar.

7. člen

INŠPEKTORJI IN IZVEDENCI

1. Kadar se na zahtevo zadevnih delegatov ali po posvetovanju z njimi generalnemu komisarju za kulturne dobrine zdi potrebno, predlaga z odobritvijo stranke, pri kateri je akreditiran, inšpektorja kulturnih dobrin, ki bo opravil določeno nalogo. Inšpektor je odgovoren samo generalnemu komisarju.
2. Generalni komisar, delegati in inšpektorji lahko zaprosijo za usluge izvedence, ki bodo prav tako predlagani v odobritev stranki iz prejšnjega odstavka.

8. člen

OPRAVLJANJE NADZORA

Generalni komisarji za kulturne dobrine, delegati sil zaščitnic, inšpektorji in izvedenci nikakor ne smejo preseči svojih pooblastil. Upoštevati morajo zlasti varnostne potrebe visoke pogodbenice, pri kateri so akreditirani, in morajo v vseh okoliščinah ravnati v skladu z zahtevami vojaškega položaja, o katerih jih je obvestila ta visoka pogodbenica.

9. člen

ZAMENJAVA SIL ZAŠČITNIC

Če stranka v spopadu ne uživa uslug sile zaščitnice ali jih preneha uživati, je lahko zaprošena nevtralna država, da prevzame tiste naloge sile zaščitnice, ki se nanašajo na imenovanje generalnega komisarja za kulturne dobrine po postopku, določenem v 4. členu. Generalni komisar, imenovan na ta način, po potrebi inšpektorje poveri za opravljanje nalog delegatov sil zaščitnic, kot jih določa ta pravilnik.

10. člen

STROŠKI

Plačilo in stroški generalnega komisarja za kulturne dobrine, inšpektorjev in izvedencev bremenijo stranko, pri kateri so akreditirani. O plačilu in stroških delegatov sil zaščitnic se sporazumejo te sile in države, katerih interese varujejo.

II. POGLAVJE

POSEBNO VARSTVO

11. člen

ZASILNA ZAKLONIŠČA

1. Če je katera od visokih pogodbenic med oboroženim spopadom zaradi nepredvidenih okoliščin prisiljena, da uredi zasilno zaklonišče, in če želi, da je to zaklonišče pod posebnim varstvom, o tem takoj obvesti generalnega komisarja, ki je pri njej akreditiran.
2. Če generalni komisar meni, da okoliščine in pomembnost kulturnih dobrin, zavarovanih v takem zasilnem zaklonišču, upravičujejo tak ukrep, lahko to visoko pogodbenico pooblasti, da zaklonišče označi z razpoznavnim znakom, določenim v 16. členu konvencije. Svojo odločitev nemudoma sporoči zadevnim delegatom sil zaščitnic, od katerih lahko vsak v 30 dneh odredi takojšnjo odstranitev tega znaka.
3. Takoj ko ti delegati sporočijo svoje soglasje ali če preteče rok 30 dni, ne da bi kateri od zadevnih delegatov ugovarjal, in če zasilno zaklonišče po mnenju generalnega komisarja izpolnjuje pogoje, določene v 8. členu konvencije, generalni komisar zahteva, da generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo to zaklonišče vpiše v register kulturnih dobrin pod posebnim varstvom.

12. člen

MEDNARODNI REGISTER KULTURNIH DOBRIN POD POSEBNIM VARSTVOM

1. Vzpostavi se Mednarodni register kulturnih dobrin pod posebnim varstvom.
2. Register vodi generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo. Kopije pošilja generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov in visokim pogodbenicam.
3. Register je razdeljen na oddelke, pri čemer se vsak nanaša na eno visoko pogodbenico. Vsak oddelek ima tri pododdelke z naslovi: zaklonišča, spomeniška središča, druge nepremične kulturne dobrine. Generalni direktor določi podrobno vsebino posameznega pododdelka.

13. člen

ZAHTEVE ZA VPIS

1. Vsaka visoka pogodbenica lahko generalnemu direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo predloži vlogo za vpis določenega zaklonišča, spomeniškega središča ali druge nepremične kulturne dobrine, ki je na njenem ozemlju, v register. Taka vloga vsebuje opis lokacije dobrine in potrjuje, da ta dobrina izpolnjuje pogoje, določene v 8. členu konvencije.
2. V primeru zasedbe je za predložitev take vloge pristojna okupacijska sila.
3. Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo nemudoma pošlje kopije vlog za vpis vsaki visoki pogodbenici.

14. člen

UGOVORI

1. Vsaka visoka pogodbenica lahko ugovarja vpisu kulturne dobrine s pismom, ki ga pošlje generalnemu direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo. To pismo mora prejeti v štirih mesecih od dneva, ko je poslal kopijo vloge za vpis v register.
2. V ugovoru morajo biti navedeni razlogi zanj, pri čemer sta edina utemeljena razloga:
 - a) da dobrina ni kulturna dobrina;
 - b) da dobrina ne izpolnjuje pogojev, določenih v 8. členu konvencije.
3. Generalni direktor nemudoma pošlje kopijo ugovora visokim pogodbenicam. Če je potrebno, prosi za nasvet Mednarodni odbor za spomenike, umetnostna ali zgodovinska območja in arheološka najdišča, in če se mu zdi potrebno, tudi katero koli drugo pristojno organizacijo ali osebo.
4. Generalni direktor ali visoka pogodbenica, ki je zahtevala vpis, se lahko pri visokih pogodbenicah, ki so ugovarjale vpisu, zavzame za vse, kar se ji zdi potrebno, da bi dosegla umik ugovora.
5. Če se visoka pogodbenica, ki je že v miru dala vlogo za vpis kulturne dobrine v register, vplete v oboroženi spopad pred njenim vpisom, jo generalni direktor takoj začasno vpiše v register, dokler ni potrjen, umaknjen ali razveljavljen vsak ugovor, ki se lahko vloži ali je morda bil vložen.
6. Če v šestih mesecih po datumu prejema ugovora generalni direktor od visoke pogodbenice, ki je vložila ugovor, ne prejme obvestila, da je ugovor umaknila, lahko

visoka pogodbenica, ki je dala vlogo za vpis, zahteva arbitražo po postopku, določenem v naslednjem odstavku.

7. Zahteva za arbitražo se vloži najpozneje eno leto po datumu, na katerega je generalni direktor prejel ugovor. Stranki v sporu določita po enega rzsodnika. Če je bilo proti vlogi za vpis vloženih več ugovorov, visoke pogodbenice, ki so ugovarjale, sporazumno določijo enega rzsodnika. Ta dva rzsodnika izbereta glavnega rzsodnika z mednarodnega seznama iz 1. člena tega pravilnika. Če se o izbiri ne moreta sporazumeti, prosita predsednika Meddržavnega sodišča, da imenuje glavnega rzsodnika, ki ni nujno izbran z mednarodnega seznama. Tako sestavljeno arbitražno sodišče samo določi svoj postopek. Zoper njegove odločitve pritožba ni mogoča.

8. Vsaka visoka pogodbenica lahko, kadar pride do spora, v katerem je stranka, izjavi, da ne želi uporabiti arbitražnega postopka, določenega v prejšnjem odstavku. V takih primerih generalni direktor predloži ugovor zoper vlogo za vpis visokim pogodbenicam. Ugovor o vpisu se potrdi samo, če se visoke pogodbenice tako odločijo z dvotretjinsko večino glasujočih. Glasovanje se izvede dopisno, razen če generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo presodi, da je treba v skladu s pooblastili, ki jih ima po 27. členu konvencije, sklicati sestanek. Če se generalni direktor odloči, da se glasovanje izvede dopisno, visoke pogodbenice pozove, naj mu pošljejo svoje glasove v zapečatenih pismih v šestih mesecih od dneva, ko jih je pozval.

15. člen

VPIS

1. Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo poskrbi, da se pod zaporednimi števkami v register vpišejo vse kulturne dobrine, za katere je bila dana vloga za vpis, če ni prejel ugovora zoper vpis v roku, določenem v prvem odstavku 14. člena.

2. Če je bil vložen ugovor in ne da bi to vplivalo na določbo petega odstavka 14. člena, generalni direktor vpiše kulturne dobrine v register le, če je bil ugovor umaknjen ali ni bil potrjen po postopku, določenem v sedmem ali osmem odstavku 14. člena.

3. Kadar se uporabi tretji odstavek 11. člena, generalni direktor vpiše kulturno dobrino v register na zahtevo generalnega komisarja za kulturne dobrine.

4. Overjeno kopijo vsakega vpisa v register generalni direktor nemudoma pošlje generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov, visokim pogodbenicam in na zahtevo stranke, ki je dala vlogo za vpis, vsem drugim državam, določenim v 30. in 32. členu konvencije. Vpis začne veljati trideset dni po tem, ko so bile kopije odposlane.

16. člen

IZBRIS

1. Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo poskrbi, da se kulturna dobrina izbriše iz registra:

- a) na zahtevo visoke pogodbenice, na katere ozemlju je kulturna dobrina;
- b) če je visoka pogodbenica, ki je zahtevala vpis, odpovedala konvencijo, in sicer ko je ta odpoved začela veljati;
- c) v posebnem primeru, določenem v petem odstavku 14. člena, ko je bil ugovor potrjen po postopku iz sedmega ali osmega odstavka 14. člena.

2. Overjeno kopijo izbrisa iz registra generalni direktor nemudoma pošlje generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov in vsem državam, ki so prejele kopijo vpisa v register. Izbris začne veljati trideset dni po tem, ko so bile kopije odposlane.

III. POGLAVJE

PREVOZ KULTURNIH DOBRIN

17. člen

POSTOPEK ZA PRIZNANJE IMUNITETE

1. Zahteva iz prvega odstavka 12. člena konvencije se naslovi na generalnega komisarja za kulturne dobrine. V zahtevi morajo biti navedeni razlogi zanjo, približno število in pomen kulturnih dobrin, ki jih je treba premestiti, njihova trenutna lokacija, predvidena nova lokacija, prevozna sredstva, pot, po kateri bo potekal prevoz, predlagani datum premestitve in drugi pomembni podatki.
2. Če generalni komisar, potem ko je pridobil mnenja, ki se mu zdijo potrebna, meni, da je premestitev upravičena, se posvetuje z zadevnimi delegati sil zaščitnic o predlaganih ukrepih za njeno izvedbo. Po posvetu zadevne stranke v spopadu uradno obvesti o premestitvi in pri tem navede vse potrebne informacije.
3. Generalni komisar določi enega ali več inšpektorjev, ki se prepričajo, da se premeščajo samo dobrine, navedene v zahtevi, ter da prevoz poteka na odobreni način in je označen z razpoznavnim znakom. Inšpektor ali inšpektorji spremljajo dobrino do cilja.

18. člen

PREVOZ V TUJINO

Če je prevoz pod posebnim varstvom namenjen na ozemlje druge države, zanj poleg določb 12. člena konvencije in 17. člena tega pravilnika veljajo tudi naslednje določbe:

- a) medtem ko so kulturne dobrine na ozemlju druge države, je ta država njihova varuhinja in jim nameni tolikšno skrb kot lastnim kulturnim dobrinam primerljivega pomena;
- b) država varuhinja vrne te dobrine šele po prenehanju spopada; to stori v šestih mesecih po datumu, na katerega je bila za to zaprosena;
- c) med premeščanjem kulturnih dobrin in medtem ko so na ozemlju druge države, ne smejo biti zaplenjene in z njimi ne sme razpolagati varuhinja niti ne tisti, ki jih je dal v varstvo; vendar če je to potrebno zaradi varnosti dobrin, lahko varuhinja s privolitvijo tistega, ki jih je dal v varstvo, poskrbi za njihovo premestitev na ozemlje tretje države pod pogoji, določenimi v tem členu;
- d) v zahtevi za posebno varstvo mora biti navedeno, da država, na katere ozemlje se bodo premestile kulturne dobrine, sprejema določbe tega člena.

19. člen

ZASEDENO OZEMLJE

Kadar visoka pogodbenica, ki zasede ozemlje druge visoke pogodbenice, premesti kulturne dobrine v zaklonišče, ki je v drugem kraju na tem ozemlju, ne more pa izvesti postopka, določenega v 17. členu tega pravilnika, se ta premestitev ne šteje za nezakonito prilaščanje v smislu 4. člena konvencije, če generalni komisar za kulturne dobrine po posvetu z njihovimi običajnimi skrbniki pisno potrdi, da je bila taka premestitev potrebna zaradi okoliščin.

IV. POGLAVJE

RAZPOZNAVNI ZNAK

20. člen

NAMESTITEV ZNAKA

1. Namestitev razpoznavnega znaka in stopnja njegove vidnosti sta prepuščeni presoji pristojnih organov posamezne visoke pogodbenice. Znak je lahko nameščen na zastavah ali rokavnih trakovih; lahko je naslikan na kak predmet ali upodobljen na kak drug primeren način.

2. V primeru oboroženega spopada ter v primerih iz 12. in 13. člena konvencije mora biti ne glede na možnosti popolnejše označitve znak nameščen na prevoznih sredstvih tako, da je jasno viden podnevi iz zraka in z zemlje.

Znak mora biti viden z zemlje:

- a) v enakomernih razdaljah, tako da je jasno označen obseg spomeniškega središča pod posebnim varstvom;
- b) ob vhodu v druge nepremične kulturne dobrine pod posebnim varstvom.

21. člen

IDENTIFIKACIJA OSEB

1. Osebe iz točk b) in c) drugega odstavka 17. člena konvencije lahko nosijo rokavni trak z razpoznavnim znakom, ki so ga izdali in z žigom opremili pristojni organi.

2. Te osebe imajo posebno izkaznico, opremljeno z razpoznavnim znakom. Na tej izkaznici so vsaj naslednji podatki: ime in priimek, datum rojstva, naziv ali rang in položaj imetnika izkaznice. Izkaznica je opremljena s fotografijo imetnika in njegovim podpisom ali njegovimi prstnimi odtisi ali z obojim. Na njej je tudi suhi pečat pristojnega organa.

3. Vsaka visoka pogodbenica določi svojo obliko izkaznice, pri čemer se zgleduje po tej, ki je kot vzorec priložena temu pravilniku. Visoke pogodbenice se med seboj obvestijo o obliki svoje izkaznice. Po možnosti se vsaka izkaznica izdela vsaj v dveh primerkih, od katerih enega hrani organ, ki jo je izdal.

4. Tem osebam se brez upravičenih razlogov ne sme odvzeti njihova izkaznica ali pravica, da nosijo rokavni trak.

Prednja stran

IZKAZNICA
za osebe, ki skrbi za varstvo kulturnih dobrin

Priimek _____
Ime _____
Datum rojstva _____
Naziv ali rang _____
Položaj _____

je imetnik te izkaznice po Haaški konvenciji o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada z dne 14. maja 1954.

Datum izdaje _____

Številka izkaznice _____

Zadnja stran

Fotografija
imetnika

Podpis imetnika ali
prstni odtisi ali oboje

Suhi žig
organa, ki
je izdal
izkaznico

Višina	Oči	Lasje
--------	-----	-------

Druga razpoznavna znamenja

PROTOKOL

Visoke pogodbenice so se sporazumele o naslednjem:

I.

1. Vsaka visoka pogodbenica se zavezuje, da bo preprečila izvoz kulturnih dobrin, določenih v 1. členu Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, podpisane v Haagu 14. maja 1954, z ozemlja, ki ga zasede med oboroženim spopadom.

2. Vsaka visoka pogodbenica se zavezuje, da prevzame v začasno upravljanje vse kulturne dobrine, ki bi bile uvožene na njeno ozemlje posredno ali neposredno s katerega koli zasedenega ozemlja. To se izvede po uradni dolžnosti ob uvozu kulturnih dobrin, ali če se to ne zgodi, na zahtevo oblasti zasedenega ozemlja.

3. Vsaka visoka pogodbenica se zavezuje, da bo po prenehanju sovražnosti vrnila pristojnim organom predtem zasedenega ozemlja kulturne dobrine, ki so na njenem ozemlju, če so bile te dobrine izvožene v nasprotju z načelom iz prvega odstavka. Te kulturne dobrine se ne smejo nikdar zadržati kot vojna odškodnina.

4. Visoka pogodbenica, ki bi morala preprečiti izvoz kulturnih dobrin z ozemlja, ki ga je zasedla, plača odškodnino dobrovernim imetnikom kulturnih dobrin, ki jih je treba vrniti v skladu s prejšnjim odstavkom.

II.

5. Kulturne dobrine z ozemlja ene od visokih pogodbenc, ki jih je ta shranila na ozemlju druge visoke pogodbenice, da bi jih zavarovala pred nevarnostmi oboroženega spopada, ta druga visoka pogodbenica po prenehanju sovražnosti vrne pristojnim organom ozemlja, s katerega so dobrine prišle.

III.

6. Ta protokol je datiran s 14. majem 1954 in je na voljo za podpis do 31. decembra 1954 vsem državam, ki so bile povabljene na konferenco, ki je potekala v Haagu od 21. aprila 1954 do 14. maja 1954.

7. a) Ta protokol ratificirajo države podpisnice v skladu s svojimi ustavnimi postopki.

b) Listine o ratifikaciji se deponirajo pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

8. Od datuma začetka veljavnosti protokola je ta na voljo za pristop vsem državam iz šestega odstavka, ki ga niso podpisale, in vsem drugim državam, ki jih Izvršni odbor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo povabi, naj

pristopijo. Pristop se opravi z deponiranjem listine o pristopu pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

9. Države iz šestega in osmega odstavka lahko ob podpisu, ratifikaciji ali pristopu izjavijo, da jih ne zavezujejo določbe I. ali II. dela tega protokola.

10. a) Ta protokol začne veljati tri mesece po tem, ko je bilo deponiranih pet listin o ratifikaciji.

b) Po tem datumu začne protokol veljati za vsako visoko pogodbenico tri mesece po tem, ko je deponirala svojo listino o ratifikaciji ali pristopu.

c) V primerih, določenih v 18. in 19. členu Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, podpisane v Haagu 14. maja 1954, začnejo ratifikacije in pristopi, ki so jih deponirale stranke v spopadu pred začetkom ali po začetku sovražnosti ali zasedbe, veljati takoj. V takih primerih generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo pošlje obvestila iz štirinajstega odstavka na najhitrejši način.

11. a) Na dan začetka veljavnosti tega protokola vsaka država pogodbenica sprejme vse potrebne ukrepe, da v šestih mesecih po začetku veljavnosti zagotovi njegovo dejansko uporabo.

b) Za vsako državo, ki listino o ratifikaciji ali pristopu deponira po datumu začetka veljavnosti tega protokola, je ta rok šest mesecev po datumu deponiranja njene listine o ratifikaciji ali pristopu.

12. Z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, lahko vsaka visoka pogodbenica ob ratifikaciji ali pristopu ali kadar koli pozneje izjavi, da se veljavnost protokola razširi na vsa ozemlja ali katero od ozemelj, za katerih mednarodne odnose je odgovorna. To uradno obvestilo začne veljati tri mesece po datumu prejema.

13. a) Vsaka visoka pogodbenica lahko odpove ta protokol v svojem imenu ali imenu katerega koli ozemlja, za katerega mednarodne odnose je odgovorna.

b) Odpoved se sporoči s pisnim dokumentom, deponiranim pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

c) Odpoved začne veljati eno leto po prejemu dokumenta o odpovedi. Vendar če je ob izteku tega obdobja pogodbenica, ki odpoveduje protokol, vpletena v oboroženi spopad, odpoved začne veljati šele, ko se sovražnosti končajo ali ko se končajo postopki vrnitve kulturnih dobrin, kar od tega je poznejše.

14. Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo obvesti države iz šestega in osmega odstavka ter Organizacijo združenih narodov o deponiranju vseh listin o ratifikaciji, pristopu ali sprejemu, določenih v

sedmem, osmem in petnajstem odstavku, ter o uradnih obvestilih in odpovedih, določenih v dvanajstem in trinajstem odstavku.

15. a) Ta protokol se lahko spremeni, če to zahteva več kot tretjina visokih pogodbenic.

b) Generalni direktor Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo v ta namen skliče konferenco.

c) Spremembe protokola začnejo veljati šele, ko jih soglasno sprejmejo visoke pogodbenice, zastopane na konferenci, in sprejme vsaka visoka pogodbenica.

d) Visoke pogodbenice sprejmejo spremembe protokola, sprejete na konferenci iz točk b) in c), z deponiranjem uradne listine pri generalnem direktorju Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

e) Po začetku veljavnosti sprememb protokola ostane na voljo za ratifikacijo ali pristop samo tako spremenjeno besedilo protokola.

V skladu s 102. členom Ustanovne listine Organizacije združenih narodov se ta protokol registrira pri Sekretariatu Organizacije združenih narodov na prošnjo generalnega direktorja Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblaščen, podpisali ta protokol.

Sestavljeno v Haagu štirinajstega maja 1954 v angleškem, francoskem, ruskem in španskem jeziku, pri čemer so vsa štiri besedila enako verodostojna, v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo in katerega overjene kopije se pošljejo vsem državam iz šestega in osmega odstavka ter Organizaciji združenih narodov.